

નવોદય વિદ્યાલય યોજના

- રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-1986 હેઠળ, આવી નિવાસી શાળાઓની કલ્પના કરવામાં આવી છે જેને જવાહરનવોદય વિદ્યાલય તરીકે નામ આપવામાં આવ્યું છે અને શ્રેષ્ઠ ગ્રામીણ પ્રતિભાઓને આગળ લાવવા માટે તેમના શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો કરશે.
- એવું અનુભવાય છે કે ખાસ હોશિયાર બાળકોને તેમની ફી ચૂકવવાની ક્ષમતાને ધ્યાનમાં લીધા વિના ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ આપીને પૂરતી તકો આપવી જોઈએ જેથી તેઓ તેમના જીવનમાં ઝડપથી આગળ વધી શકે. આવું શિક્ષણ આ ગ્રામીણ વિદ્યાર્થીઓને તેમના શહેરી સમકક્ષો સાથે સ્પર્ધા કરવામાં મદદ કરશે.
- નવોદય વિદ્યાલય પ્રણાલી એ ભારતમાં અને અન્યત્ર આપવામાં આવેલ શાળા શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં એક અનોખો પ્રયોગ છે.
- આ પ્રયોગનું મહત્વ ગ્રામીણ પ્રતિભાશાળી બાળકોની લક્ષ્યાંકિત પસંદગીમાં રહેલું છે અને તેમને નિવાસી શાળા પ્રણાલી હેઠળ પ્રદાન કરવામાં આવતા શ્રેષ્ઠ શિક્ષણની સમકક્ષ ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ પ્રદાન કરવાના પ્રયાસમાં છે.

નવોદય વિદ્યાલય સમિતિના ઉદ્દેશ્યો

- શાળાઓની સ્થાપના, ધિરાણ, જાળવણી, નિયંત્રણ અને સંચાલન (ત્યારબાદ 'નવોદયશાળાઓ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) અને આ શાળાઓના પ્રચાર માટે જરૂરી અથવા અનુકૂળ હોય તેવી તમામ બાબતો કરવા.

તેમના ઉદ્દેશ્યો નીચે મુજબ છે:-

- સામાજિક મૂલ્યો, પર્યાવરણીય જાગૃતિ, સાહસિક પ્રવૃત્તિઓ અને શારીરિક શિક્ષણ જેવા મહત્વના ઘટકોનો સમાવેશ કરીને તેમના પરિવારોની સામાજિક-આર્થિક સ્થિતિને ધ્યાનમાં લીધા વિના મુખ્યત્વે ગ્રામીણ વિસ્તારોમાંથી આવતા પ્રતિભાશાળી બાળકોને ગુણવત્તાયુક્ત આધુનિક શિક્ષણ પ્રદાન કરવું.
- સમગ્ર દેશમાં યોગ્ય સ્તરે એક સામાન્ય માધ્યમ એટલે કે અંગ્રેજી અને હિન્દીમાં શિક્ષણની સુવિધાઓ પૂરી પાડવા.
- તમામ શાળાઓના સ્તરે તુલનાત્મકતા સુનિશ્ચિત કરવા અને અમારી મિશ્ર સંસ્કૃતિ અને પરંપરાઓને સમજવાની સુવિધા આપવા માટે મુખ્ય અભ્યાસક્રમ પૂરો પાડવો.
- રાષ્ટ્રીય એકીકરણને પ્રોત્સાહન આપવા અને સામાજિક ભાવનાને સમૃદ્ધ કરવા માટે દરેક શાળાના વિદ્યાર્થીઓને દેશના એક ભાગમાંથી બીજા ભાગમાં લઈ જવા.
- શિક્ષકોને પ્રશિક્ષિત કરીને અને વર્તમાન પરિસ્થિતિઓ અનુસાર અનુભવ અને સુવિધાઓના પરસ્પર આદાનપ્રદાન દ્વારા શાળા શિક્ષણની ગુણવત્તા સુધારવા માટે કેન્દ્રબિંદુ તરીકે કાર્ય કરવું.
- નવોદયવિદ્યાલયોના વિદ્યાર્થીઓ માટે છાત્રાલયોની સ્થાપના, વિકાસ, જાળવણી અને સંચાલન.
- સમાજના ઉદ્દેશ્યોની પરિપૂર્ણતા માટે જો જરૂરી હોય તો નાણાકીય સહાય પૂરી પાડવી, દેશના કોઈપણ ભાગમાં સ્થિત અન્ય સંસ્થાઓની સ્થાપના કરવી અને તેનું સંચાલન કરવું.

- આ સમિતિના કોઈપણ અથવા તમામ ઉદ્દેશ્યોની પ્રાપ્તિ માટે જરૂરી, આકર્ષિક અથવા અનુકૂળ ગણાય તેવી તમામ બાબતો કરવી.

નવોદયવિદ્યાલયોની મુખ્ય વિશેષતાઓ

જવાહરનવોદય વિદ્યાલય પસંદગી કસોટી:

- નવોદય વિદ્યાલયો જવાહર નવોદય વિદ્યાલય પસંદગી પરીક્ષા નામની લાયકાત પરીક્ષાના આધારે તેમના વિદ્યાર્થીઓની પસંદગી કરે છે, જે અગાઉ નેશનલ કાઉન્સિલ ઓફ એજ્યુકેશનલ રિસર્ચ એન્ડ ટ્રેનિંગ દ્વારા ડિઝાઇન, વિકસિત અને હાથ ધરવામાં આવી હતી, પરંતુ હવે આ પરીક્ષાઓ સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ સેકન્ડરી એજ્યુકેશન દ્વારા લેવામાં આવે છે. બોર્ડ દ્વારા કરવામાં આવે છે.
- આ પરીક્ષા દર વર્ષે અખિલ ભારતીય સ્તરે અને જિલ્લા અને બ્લોક સ્તરે લેવામાં આવે છે.
- આ કસોટી ઉદ્દેશ્યલક્ષી અને વર્ગ-તટસ્થ છે અને ગ્રામીણ બાળકોને કોઈપણ પ્રકારની અસુવિધા ન થાય તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે ડિઝાઇન કરવામાં આવી છે.

બેઠકોનું આરક્ષણ

- જવાહર નવોદય વિદ્યાલય મુખ્યત્વે ગ્રામીણ વિસ્તારના બાળકોને શિક્ષણ આપે છે.
- 75 ટકા બેઠકો પર ગ્રામીણ બાળકોને પ્રવેશ આપવાની જોગવાઈ છે.
- જિલ્લામાં અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિના બાળકો માટે તેમની વસ્તીના પ્રમાણમાં બેઠકો અનામત છે, પરંતુ આ અનામત રાષ્ટ્રીય સરેરાશ કરતાં ઓછી હોવી જોઈએ નહીં.

- કુલ બેઠકોમાંથી એક તૃતીયાંશ છોકરીઓ માટે અને ત્રણ ટકા વિકલાંગ બાળકો માટે અનામત છે.

મફત શિક્ષણ સાથે સહ-શૈક્ષણિક નિવાસી શાળા

- નવોદય વિદ્યાલયો, જે સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ સેકન્ડરી એજ્યુકેશન સાથે સંલગ્ન છે, તે પ્રતિભાશાળી બાળકોને વર્ગ-6 થી ધોરણ-12 સુધી મફત શિક્ષણ આપે છે.
- નવોદય વિદ્યાલય લેટરલએન્ટ્રી દ્વારા વર્ગ-6 સ્તર તેમજ વર્ગ-9 અને વર્ગ-11માં પ્રવેશ આપે છે.
- દરેક નવોદય વિદ્યાલય એક સહ-શૈક્ષણિક રહેણાંક સંસ્થા છે, જેમાં મફત ભોજન અને રહેવાની વ્યવસ્થા, ગણવેશ, પાઠ્યપુસ્તકો, સ્ટેશનરી અને ઘરે આવવા-જવા માટે રેલ અને બસ ભાડાનો ખર્ચ ઉઠાવવાની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે.
- જો કે, વર્ગ-9 થી વર્ગ-12ના વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી નવોદય વિકાસ નિધિ તરીકે દર મહિને રૂ. 600ની આંશિક ફી લેવામાં આવે છે.
- **SC/ST** વિદ્યાર્થીઓ, કન્યા વિદ્યાર્થીઓ, અલગ-અલગ વિકલાંગ વિદ્યાર્થીઓ અને ગરીબી રેખાથી નીચેના પરિવારોના બાળકોને આ ફીમાંથી સંપૂર્ણપણે મુક્તિ આપવામાં આવી છે.

ત્રણ ભાષાના સૂત્રનું પાલન

- નવોદય વિદ્યાલય યોજનામાં ત્રણ ભાષાના સૂત્રને અનુસરવાની જોગવાઈ છે. હિન્દી બોલતા જિલ્લાઓમાં શીખવવામાં આવતી ત્રીજી ભાષા વિદ્યાર્થીઓના સ્થળાંતર સાથે સંબંધિત છે. તમામ નવોદયવિદ્યાલયો ત્રણ ભાષાના સૂત્રને અનુસરે છે, એટલે કે પ્રાદેશિક ભાષા, હિન્દી અને અંગ્રેજીનું શિક્ષણ.

માધ્યમ

- વર્ગ-7 અથવા વર્ગ-8 સુધી શિક્ષણનું માધ્યમ માતૃભાષા/પ્રાદેશિક ભાષા છે. આ પછી તમામ નવોદય વિદ્યાલયોમાં હિન્દી/અંગ્રેજી શિક્ષણનું એક જ માધ્યમ રહે છે.

રાષ્ટ્રીય એકતાનો વિકાસ

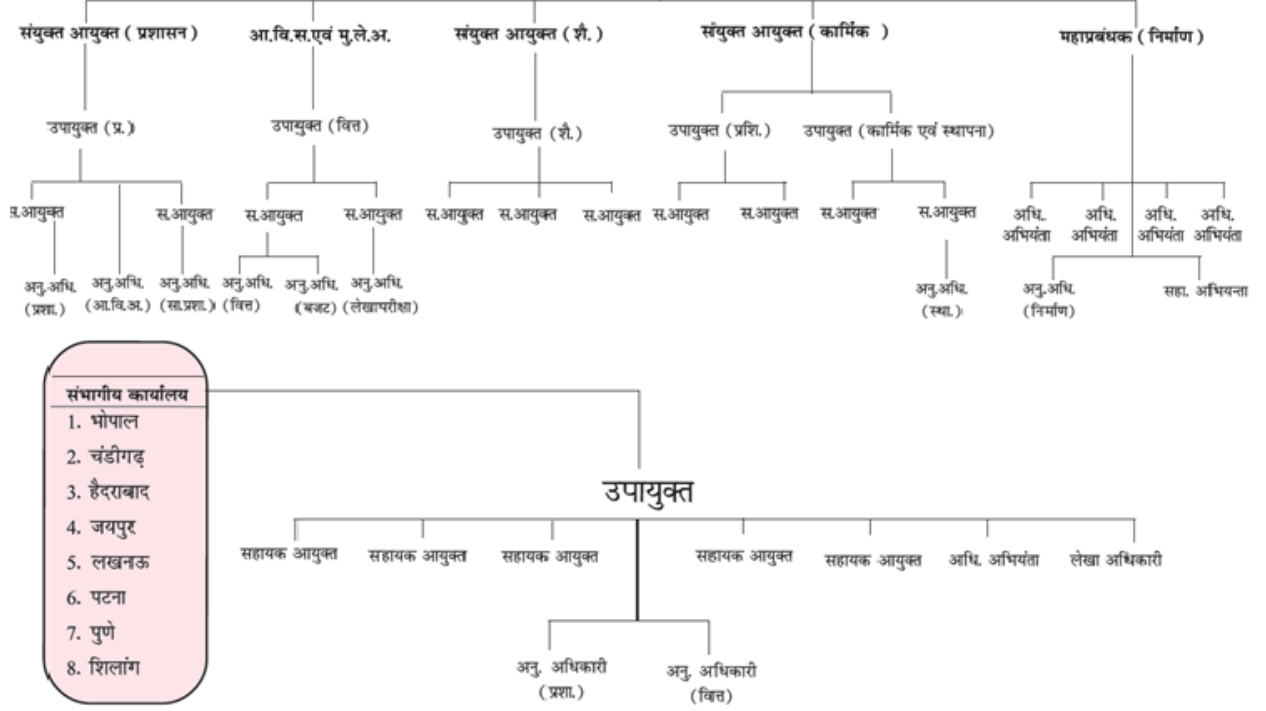
- નવોદય વિદ્યાલયોનો ઉદ્દેશ્ય પ્રવાસન યોજના દ્વારા રાષ્ટ્રીય એકતાના મૂલ્યો કેળવવાનો છે. હિન્દી અને બિન-હિન્દી ભાષી વિસ્તારો વચ્ચે વિદ્યાર્થીઓનું આંતર-પ્રાદેશિક સ્થળાંતર વર્ગ-9માં એક શૈક્ષણિક વર્ષમાં એકવાર કરવામાં આવે છે.
- વિવિધતા અને સાંસ્કૃતિક વારસામાં એકતાનું વધુ સારું જ્ઞાન આપવા માટે વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા પ્રયાસો કરવામાં આવે છે.

જવાહર નવોદય વિદ્યાલયની સ્થાપના

- નવોદય વિદ્યાલયો દેશભરના ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં સ્થાપિત થયેલ છે. નવોદયવિદ્યાલયની સ્થાપના માટે રાજ્ય સરકારે મફત જમીન અને ભાડાવિનાની હંગામી ઈમારતો આપવાની હોય છે.

નવોદય વિદ્યાલય સમિતિ કા સંગઠનાત્મક ચાર્ટ

આયુક્ત

કોણ પાત્ર છે

બધા ઉમેદવારો માટે

- (a) જવાહરનવોદય વિદ્યાલય જ્યાં સ્થપાયેલ છે તેવા સંબંધિત જિલ્લાના સદગત રહેવાસીઓ જ પ્રવેશ માટે અરજી કરવા પાત્ર છે. પ્રવેશ સમયે, કામચલાઉ રીતે પસંદ કરાયેલ ઉમેદવારના માતા-પિતા એ જ જિલ્લાના હોવા જોઈએ જ્યાં ઉમેદવારે ધોરણ-5 અને JNVSTમાં અભ્યાસ કર્યો હોય. JNV માટે હાજર થયા હોય, ભારત સરકાર દ્વારા જારી કરાયેલ માન્ય રહેઠાણ પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવું આવશ્યક છે પરંતુ તે જિલ્લાઓ માટે જ્યાં JNVs. જિલ્લાનું વિભાજન થયા બાદ અને ડિવિઝન દ્વારા બનાવવામાં આવેલ જિલ્લામાં નવી

શાળા ખોલવામાં આવી ન હોય તો જે.એન.વી. પસંદગી કસોટીમાં પ્રવેશ માટે ઉમેદવારોની લાયકાત જિલ્લાની જૂની મર્યાદા અનુસાર રહેશે.

- **(b)** ઉમેદવાર જે એ નવી સ્થિત છે તે જિલ્લાનો રહેવાસી હોવો જોઈએ. પ્રવેશ મેળવવા માંગે છે કામચલાઉ પસંદગી પછી, સરકાર દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત માતા-પિતાનું રહેઠાણ પ્રમાણપત્ર ચકાસણી સમયે રજૂ કરવાનું રહેશે.
- **(c)** ઉમેદવારે સત્ર **2022-23**માં તે જ જિલ્લાની કોઈપણ સરકારી અથવા સરકારી માન્યતા પ્રાપ્ત શાળામાં ધોરણ-5માં અભ્યાસ કર્યો હોવો જોઈએ.
- **(d)** ઉમેદવારો કે જેમણે સત્ર **2022-23** પહેલા ધોરણ **V** પાસ કર્યું હોય અથવા બીજી વખત પરીક્ષામાં હાજર રહ્યા હોય તેમને મંજૂરી નથી.
- **(e)** પ્રવેશ મેળવવા ઇચ્છતા ઉમેદવારનો જન્મ **01.05.2011** પહેલાં થયો ન હોવો જોઈએ અને **30.04.2013** પછીનો ન હોવો જોઈએ (બંને તારીખો સહિત). કામચલાઉ રીતે પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોએ પ્રવેશ સમયે સંબંધિત સરકારી અધિકારી દ્વારા જારી કરાયેલ જન્મ પ્રમાણપત્રની નકલ રજૂ કરવાની રહેશે. આ અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ અને અન્ય પછાત વર્ગો સહિત તમામ ઉમેદવારોને સમાનરૂપે લાગુ પડશે. જો ઉમેદવારના પ્રમાણપત્રમાં દર્શાવેલ ઉંમર અને વધુ ઉંમર અંગે કોઈ શંકા હોય તો તેને વચની ચકાસણી માટે મેડિકલ બોર્ડને મોકલી શકાય છે. મેડિકલ બોર્ડનો નિર્ણય આખરી રહેશે.
- **(f)** પસંદગી કસોટીમાં હાજર રહેલા ઉમેદવારે તે જ જિલ્લામાં કોઈપણ સરકારી/સરકારી સહાયિત અથવા અન્ય માન્ય અથવા રાષ્ટ્રીય ઓપન સ્કૂલ સંસ્થામાંથી લાયકાત ધરાવતા 'પ્રમાણપત્ર-B' સાથે શૈક્ષણિક સત્ર પૂર્ણ કર્યું હોવું જોઈએ જ્યાં તે/તેણી પરીક્ષા લેવા માંગે છે. પ્રવેશ. **2022-23** દરમિયાન ધોરણ 5 માં અભ્યાસ કરતો હોવો જોઈએ. જે ઉમેદવારને બઢતી

આપવામાં આવી નથી અને જેમણે 31મી જુલાઈ, 2022 પહેલા ધોરણ-5માં પ્રવેશ લીધો નથી તે અરજી કરવા પાત્ર નથી. અગાઉના તમામ શૈક્ષણિક સત્રોમાં ધોરણ-5માં પાસ/અભ્યાસ કરેલ ઉમેદવાર પસંદગી કસોટીમાં બેસવા માટે પાત્ર નથી. માત્ર સરકાર દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત જાહેર કરેલ શાળા અથવા સરકાર દ્વારા અધિકૃત કોઈપણ એજન્સી માન્ય ગણવામાં આવશે. જે શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓએ નેશનલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઓપન સ્કૂલિંગ માંથી મેરિટ સર્ટિફિકેટ-'B' મેળવ્યું છે, તેમને NIOS દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત હોવી જોઈએ. ઉમેદવારે સત્ર 2022-2023 માં વર્ગ-5સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કરેલ હોવું જોઈએ. સત્ર 2023-2024 માં ધોરણ 6 માં વાસ્તવિક પ્રવેશ ઉદ્દેશિત શરતોને આધીન રહેશે.

- (g) વર્ગ-6માં પ્રવેશ મેળવવા માંગતા ઉમેદવારે સરકારી/સરકારી સહાયિત/માન્યતા પ્રાપ્ત શાળામાંથી દર વર્ષે સંપૂર્ણ શૈક્ષણિક સત્રમાં વર્ગ-3, 4 અને 5માં અભ્યાસ કર્યો હોવો જોઈએ અને પાસ થયેલો હોવો જોઈએ.
- (h) ઉમેદવારો કે જેઓ 15મી સપ્ટેમ્બર, 2022ના રોજ અથવા તે પહેલાં નેશનલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઓપન સ્કૂલિંગમાંથી પ્રાવીણ્ય સાથે 'B' પ્રમાણપત્ર પાસ કરે છે તેઓ પણ પ્રવેશ પરીક્ષામાં બેસવા માટે પાત્ર છે, જે તેઓ નિયત વય મર્યાદાની અંદર હોય. ઉપરોક્ત યોજનાઓમાં અભ્યાસ કરતા શહેરી અને સૂચિત વિસ્તારોમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓ ગ્રામીણ ક્વોટા હેઠળ પ્રવેશ માટે પાત્ર રહેશે નહીં. NIOS ઉમેદવારોની ગ્રામીણ અને શહેરી સ્થિતિ તેમના માતાપિતાનારહેણાંકનાદરજ્ઞાના આધારે નક્કી કરવામાં આવશે.
- કોઈપણ ઉમેદવાર કોઈપણ સંજોગોમાં બીજી વખત પસંદગી કસોટીમાં બેસવા માટે પાત્ર નથી. ઉમેદવાર દ્વારા અરજીમાં ભરવામાં આવેલી વિગતોને માન્ય કરવામાં આવશે અને જો ઉમેદવાર પુનરાવર્તક હોવાનું જણાય તો તેને પસંદગી કસોટીમાં બેસવા દેવામાં આવશે નહીં.

➤ (j) આધાર અધિનિયમની કલમ 4(4)(b)(ii) હેઠળ, જેને ઇલેક્ટ્રોનિક્સ અને ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી મંત્રાલય (MeitY) દ્વારા સૂચિત કરવામાં આવ્યું છે, સુશાસન માટે પ્રમાણીકરણ આધાર (સામાજિક કલ્યાણ, નવીનતા, જ્ઞાન) નિયમો, 2022, આધાર (નાણા અને અન્ય સબસિડીની લક્ષિત ડિલિવરી, લાભો અને સેવાઓ) અધિનિયમ, 2016 (18 ના 2016) હેઠળ યોજનાનાલાભો મેળવવા ઇચ્છતા બાળકને આધાર નંબર અથવા આધાર પ્રમાણીકરણ સબમિટ કરવું. 05.08.2020 ના રોજ કલમ 7 જરૂરી રહેશે. નવોદય વિધાલય સમિતિ સંબંધિત જરૂરી સૂચના સંબંધિત મંત્રાલય દ્વારા પહેલેથી જ બહાર પાડવામાં આવી છે. આ યોજના હેઠળ લાભ મેળવવા ઇચ્છુક કોઈપણ બાળક જેની પાસે આધાર નંબર નથી અથવા જેમણે હજુ સુધી નોંધણી કરાવી નથી. નોંધણી પહેલા, આધાર નોંધણી માટે અરજી કરવા માટે તેમના માતાપિતા અથવા વાલીની સંમતિ જરૂરી રહેશે, જો કે તે ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ 3 મુજબ આધાર મેળવવા માટે હકદાર હોય અને આવા બાળક કોઈપણ આધાર નોંધણી કેન્દ્ર પર આધાર નોંધણી માટે અરજી કરી શકે છે (UIDAI વેબસાઈટ પર ઉપલબ્ધ ચાટીમાં આધાર માટે નોંધણી કરો. જેએનવી આધાર નોંધણી માટે નોંધણી કરવાની સુવિધા પણ છે. ઉમેદવારો જરૂરી દસ્તાવેજો સાથે આ સુવિધાનો લાભ લઈ શકશે. ઉમેદવાર/વાલીનાડેટાને સત્તાવાર પોર્ટલ પર આધારનો ઉપયોગ કરીને માન્ય કરવામાં આવશે. ઉમેદવાર/વાલીઓ દ્વારા સબમિટ કરવામાં આવેલી તમામ વ્યક્તિગત વિગતો આધાર વિગતો સાથે મેળ ખાતી હોવી જોઈએ અને જો જરૂરી હોય તો ઉમેદવારે આધાર વિગતો અપડેટ કરાવવી જોઈએ.

➤ (k) જ્યાં સુધી બાળકનો આધાર નંબર સંબંધિત સક્ષમને જારી કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી સરકારી સત્તાધિકારી દ્વારા જારી કરાયેલ માતા-પિતાના રહેઠાણનું પ્રમાણપત્ર અપલોડ કરીને તે પોતાની નોંધણી કરાવી શકે છે, જો કે તેની નોંધણી કામચલાઉ ગણવામાં આવશે અને જો તે કામચલાઉ રીતે પસંદ

થયેલ હોય તો તેણે આધાર કાર્ડની નકલ સબમિટ કરવાની રહેશે. પ્રવેશનો સમય. કરવું પડશે

ગ્રામીણ ઉમેદવારો માટે

- જિલ્લાની ઓછામાં ઓછી 75 ટકા બેઠકો જિલ્લાના ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાંથી કામચલાઉ રીતે પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારો દ્વારા ભરવામાં આવશે અને બાકીની બેઠકો શહેરી અને ગ્રામ્ય બંને વિસ્તારના ઉમેદવારોનીયોગ્યતાના આધારે ખુલ્લેઆમ ભરવામાં આવશે. જિલ્લાના અનામત માપદંડ મુજબ; જશે
- (b) ગ્રામીણ ક્વોટા હેઠળ પ્રવેશ મેળવવા માંગતા ઉમેદવારે ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં સ્થિત સરકારી/સરકારી સહાયિત/સરકારી માન્યતા પ્રાપ્ત શાળામાંથી સંપૂર્ણ શૈક્ષણિક સત્રમાં ધોરણ III, IV અને V માં અભ્યાસ કર્યો હોવો જોઈએ, જો કે ઉમેદવારે ગ્રામીણ વિસ્તારમાં અભ્યાસ કર્યો છે. તે જ જિલ્લો કે જેમાં તે/તેણી 5મા વર્ષમાં સંપૂર્ણ શૈક્ષણિક સત્રમાં પ્રવેશ મેળવવા માંગે છે.
- (c) નેશનલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઓપન સ્કૂલિંગની યોજના હેઠળ અભ્યાસ કરતા ઉમેદવારે જિલ્લા મેજિસ્ટ્રેટ/તહેસીલદાર/બ્લોક ડેવલપમેન્ટ ઓફિસર દ્વારા જારી કરાયેલ ગ્રામીણ પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવાનું રહેશે કે તે છેલ્લા સમયથી ગ્રામીણ વિસ્તારમાં અભ્યાસ કરી રહ્યો છે અને રહે છે. ત્રણ વર્ષ.

શહેરી ઉમેદવારો માટે

- વર્ગ III, IV અને V ના શૈક્ષણિક સત્ર દરમિયાન શહેરી વિસ્તારમાં આવેલી શાળામાં એક દિવસ માટે પણ અભ્યાસ કરેલ ઉમેદવારને શહેરી ઉમેદવાર તરીકે ગણવામાં આવશે.
- શહેરી વિસ્તારો એવા છે કે જેને કોઈપણ સરકારી સૂચના દ્વારા JNVST તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા છે. અરજી સબમિટ કરવાની છેલ્લી તારીખ સુધીમાં નિર્ધારિત. અન્ય તમામ વિસ્તારોને ગ્રામ્ય વિસ્તાર તરીકે ગણવામાં આવશે.

ટ્રાન્સ જેન્ડર કેટેગરીના ઉમેદવારો માટે

- ટ્રાન્સ જેન્ડર કેટેગરીના ઉમેદવારો માટે કોઈ અલગ અનામત ઉપલબ્ધ નથી અને તેઓને આરક્ષણ માટે બાળકોની શ્રેણીમાં શહેરી, ગ્રામીણ, અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, અન્ય પછાત વર્ગ અને વિકલાંગ જેવી વિવિધ પેટા-શ્રેણીઓમાં સમાવિષ્ટ કરવામાં આવશે.

બેઠકોનું આરક્ષણ

- જિલ્લાની ઓછામાં ઓછી 75 ટકા બેઠકો જિલ્લાના ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાંથી કામચલાઉ રીતે પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારો દ્વારા ભરવામાં આવશે. બાકીની બેઠકો જિલ્લાના શહેરી અને ગ્રામ્ય બંને વિસ્તારના ઉમેદવારોનામેરિટના આધારે ખુદી રીતે ભરવામાં આવશે.
- (b) અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિના બાળકો માટે બેઠકોનું આરક્ષણ સંબંધિત જિલ્લાની વસ્તીના પ્રમાણમાં આપવામાં આવે છે, પરંતુ રાષ્ટ્રીય ગુણોત્તર કરતાં ઓછું (અનુસૂચિત જાતિ માટે 15% અને અનુસૂચિત જનજાતિ માટે 7.5%) અને 50% (કોઈપણ જિલ્લામાં અનુસૂચિત જનજાતિ).
- (c) અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિના અનામત ઉપરાંત, કેન્દ્રીય સૂચિ મુજબ અન્ય પછાત વર્ગના ઉમેદવારોને 27 ટકા અનામત આપવામાં આવશે. ઓબીસી અનામત સમયાંતરે જારી કરવામાં આવેલી કેન્દ્રીય યાદી મુજબ લાગુ કરવામાં આવશે. **OBC** ના ઉમેદવારો કે જેમનો કેન્દ્રીયયાદીમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો નથી તેઓ સામાન્ય ઉમેદવાર તરીકે અરજી કરી શકશે.
- (d) કુલ બેઠકોમાંથી એક તૃતીયાંશ બેઠકો છોકરીઓ દ્વારા ભરવામાં આવશે. છોકરીઓની એક તૃતીયાંશ પસંદગીની ખાતરી કરવા માટે, **N.V.S.**

પસંદગીનામાપદંડો અનુસાર જ્યાં પણ જરૂરી હોય ત્યાં છોકરાઓ કરતાં છોકરીઓને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે.

- (e) ગ્રામીણ - ઓપનકેટેગરીની બેઠકો **NVS** પસંદગીના માપદંડ મુજબ સંબંધિત બ્લોકની ગ્રામીણ વસ્તીના આધારે બ્લોક મુજબ ફાળવવામાં આવે છે.
- (f) ભારત સરકારના નિયમો અનુસાર વિકલાંગ બાળકો (હાડકાથી વિકલાંગ, સાંભળવામાં-અક્ષમ અને દૃષ્ટિ-અક્ષમ) માટે આરક્ષણની જોગવાઈ છે.
- "દ્રશ્યવિકલાંગતા" ત્યારે જ માન્ય રહેશે જો નીચેની શરતોમાંથી કોઈપણ એક હાજર હોય જેમ કે:-
 - સંપૂર્ણ અંધત્વ: અથવા
 - (ii) ચશ્મા સાથે સારી આંખમાં દ્રશ્ય ઉગ્રતા 6/60 અથવા 20/200 (સ્નેલેન) થી વધુ નહીં
 - (iii) 20 ડિગ્રી અથવા વધુ ખરાબ દ્રષ્ટિના ક્ષેત્રની મર્યાદાનો કોણ.
 - "સાંભળવાની ક્ષતિ" ની આવર્તન શ્રેણીમાં વધુ સારા કાનમાં 60 અથવા વધુ ડેસિબલ્સનું નુકશાન.
 - "લોકો મોટર ડિસેબિલિટી" (સેરેબ્રલ પાલ્સીનું કોઈપણ સ્વરૂપ)
 - "વ્યક્તિ વિકલાંગતા" એટલે કોઈપણ પ્રકારની વિકલાંગતા જે 40% કરતા ઓછી ન હોય અને જે મેડિકલ ઓફિસર દ્વારા પ્રમાણિત હોય.

પરીક્ષાનું માળખું

- પસંદગી કસોટીનો સમયગાળો સવારે 11:30 થી બપોરે 1:30 વાગ્યા સુધીનો 2 કલાકનો રહેશે અને તેમાં માત્ર ઉદ્દેશ્ય પ્રકારના પ્રશ્નોના ત્રણ વિભાગ હશે. કુલ પ્રશ્નોની સંખ્યા 80 અને માર્કિંગ 100 હશે.

નવોદય વિદ્યાલયમાં તાલીમનો ખ્યાલ

- નવોદય વિદ્યાલય યોજના સમગ્ર દેશમાં, ખાસ કરીને ગ્રામીણ બાળકો માટે ગતિ-નિર્ધારણ સંસ્થાઓ સ્થાપવાની એક અનોખી યોજના છે.
- તેના નિર્ધારિત ઉદ્દેશ્યો સિદ્ધ કરવા માટે સમિતિ પાસે ઉપલબ્ધ સૌથી મહત્વપૂર્ણ સંસાધન 'અધ્યાપક' ના રૂપમાં તેનું માનવ સંસાધન છે.
- તેથી શિક્ષકોને તેમની વ્યાવસાયિક યોગ્યતા વધારવા અને તેમને શિક્ષણ ક્ષેત્રે આધુનિક નવીનતાઓ, અભ્યાસક્રમ સુધારાઓ અને માહિતી ટેકનોલોજીથી વાકેફ રાખવા માટે સતત સંસ્થાકીય સહાય ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવે તે જરૂરી છે.
- નવોદય વિદ્યાલય માટે શિક્ષકોની ભરતી અખિલ ભારતીય સ્તરે ખુદી સ્પર્ધા દ્વારા કરવામાં આવે છે.
- સામગ્રી અને પદ્ધતિ બંનેના વ્યાવસાયિક વિકાસને અપગ્રેડ કરવા માટે બાહ્ય અને આંતરિક સંસાધનો દ્વારા નવોદય વિદ્યાલય યોજના દ્વારા સેવામાં તાલીમ અભ્યાસક્રમો ચલાવવામાં આવે છે.
- આ શિક્ષકોએ દર પાંચ વર્ષમાં ઓછામાં ઓછા એક વખત **21-દિવસીય ઇન-સર્વિસ તાલીમ** લેવી જરૂરી છે, માત્ર તેમને પરિષ્ઠ અથવા પસંદગીના પગાર ધોરણો માટે લાયક બનાવવા માટે જ નહીં, પણ નવોદય વિદ્યાલય યોજનાની ગતિ નિયમનકારી વિશેષતાઓને જાળવી રાખવા માટે. લાંબા ગાળાના (21

દિવસ) ઇન-સર્વિસ તાલીમ અભ્યાસક્રમો ઉપરાંત, શિક્ષકોના તાલીમ કાર્યક્રમના ભાગરૂપે દર વર્ષે ટૂંકા ગાળાના ઇન્ડક્શન ઓરિએન્ટેશન કોર્સ, સેમિનાર, વર્કશોપ વગેરેનું પણ આયોજન કરવામાં આવે છે.

- શિક્ષકોને નવીનતા અને પ્રયોગો દ્વારા ઉચ્ચ-સ્તરની યોગ્યતા પ્રાપ્ત કરવામાં મદદ કરવા માટે તાલીમ આપવી એ શિક્ષણ કૌશલ્યોને અપગ્રેડ કરવાનું એક મહત્વપૂર્ણ પાસું છે.
- શાળાઓ આધુનિક શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી, યોગ્ય આંતર-વ્યક્તિગત સંબંધો, યોગ્ય પ્રકારનું શૈક્ષણિક વાતાવરણ, મૂલ્યલક્ષી, અધ્યાપન-શિક્ષણ પ્રક્રિયામાં અરસપરસ અને સહભાગી અભિગમ પર ભાર મૂકે છે.
- સમિતિએ દેશની ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ જેવી કે નેશનલ કાઉન્સિલ ઓફ એજ્યુકેશનલ રિસર્ચ એન્ડ ટ્રેનિંગ, નેશનલ યુનિવર્સિટી ઓફ એજ્યુકેશનલ પ્લાનિંગ એન્ડ એડમિનિસ્ટ્રેશન, રિજનલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ એજ્યુકેશન, ઇન્ડિયન જેવી ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓના સહયોગથી શિક્ષકોને પૂર્વ-સેવા અને સેવામાં તાલીમ આપવા પર પણ ધ્યાન આપ્યું છે.

તાલીમ કાર્યક્રમોના ઉદ્દેશ્યો

- સારી જાગૃતિ માટે સોસાયટીની નીતિઓ, કાર્યક્રમો અને પહેલોનો પ્રચાર.
- તાલીમ દ્વારા શિક્ષકોના પ્રેરણા સ્તરને સતત અપગ્રેડ કરવા.
- પાંચ વર્ષમાં ઓછામાં ઓછા એક વખત શિક્ષણ અને બિન-શૈક્ષણિક કર્મચારીઓના કૌશલ્યોનું સતત અપગ્રેડેશન.

- નવા શિક્ષકો માટે સંરચિત ઇન્ડક્શન પ્રોગ્રામ.
- નબળા શિક્ષકો માટે શિક્ષણ સામગ્રીનું અપગ્રેડેશન.
- સંસાધનોની વહેંચણી અને ક્ષમતા નિર્માણ માટે બહારની વિશિષ્ટ એજન્સીઓ સાથે સહયોગ.
- કર્મચારીઓને વિશિષ્ટ ક્ષેત્રોમાં તાલીમ પૂરી પાડવી જેથી કરીને તેઓ તેમની ફરજો અસરકારક રીતે નિભાવવા માટે તૈયાર થઈ શકે.

